

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»

Факультет природничих наук

Кафедра лісового і аграрного менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Моніторинг земель і їх охорона

Освітня програма Агрономія

Спеціальність 201 Агрономія

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від “23” серпня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Моніторинг земель і їх охорона
Освітня програма	Агрономія
Спеціальність	201 Агрономія
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	4 курс / 8 семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 32 год. Практичні заняття – 28 год. Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/

2. Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «**Моніторинг земель і їх охорона**», що входить до підготовки фахівців ОР «Бакалавр» за спеціальністю «**Агрономія**», спрямована на вивчення актуальних аспектів оцінки екологічного стану земельних ресурсів. У межах курсу студенти ознайомляться з критеріями та нормативами оцінювання земель, методами виявлення кризових ситуацій, а також особливостями моніторингу земель, що перебувають у кризовому стані або зазнають аномальних явищ.

Мета та цілі курсу:

Мета курсу:

Ознайомити студентів із сучасним станом, проблемами та перспективами розвитку моніторингу земель в Україні та за кордоном. Курс охоплює різновиди моніторингу земель, його нормативно-правову базу та механізми функціонування. Студенти здобудуть теоретичні знання, методичні навички та практичні вміння щодо аналізу та класифікації негативних процесів, які впливають на якісний стан земельного фонду.

Завдання курсу

- Освоєння методології проведення моніторингових досліджень для своєчасного виявлення змін у структурі земельного фонду та оцінки стану земельних ресурсів.
- Формування навичок прогнозування змін екологічного стану земель та розробки рекомендацій щодо запобігання та усунення наслідків негативних процесів.
- Інформаційне забезпечення державного земельного кадастру з метою ефективного управління земельними ресурсами.
- Вивчення методів раціонального використання земель та здійснення контролю за їхнім використанням і охороною.

Компетентності:

ІК Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми з агрономії, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК7. Здатність застосовувати знання в практичній ситуації;

ЗК8. Навички здійснення безпечної діяльності;

ЗК9. Здатність до пошуку оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 10. Здатність працювати в команді;

ЗК 11. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

СК1. Здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки

СК5. Здатність оцінювати, інтерпретувати і синтезувати теоретичну інформацію та практичні, виробничі і дослідні дані в галузях сільськогосподарського виробництва
 СК6. Здатність застосовувати методи статистичної обробки дослідних даних, пов'язаних з технологічними та селекційними процесами в агрономії
 СК9. Здатність управляти комплексними діями або проектами, за прийняття рішень у конкретних виробничих умовах

Програмні результати навчання:

ПРН2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти
 ПРН5. Проводити літературний пошук українською та іноземною мовою та аналізувати і отриману інформацію
 ПРН 6. Демонструвати знання і розуміння фундаментальних дисциплін в обсязі, необхідному для володіння відповідними навичками в галузі агрономії
 ПРН 9. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності агроценозів і збереженням природного різноманіття
 ПРН 10. Аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи в галузі агрономії
 ПРН 11 Ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов
 ПРН 16. Організувати результативні і безпечні умови роботи

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Вступ. Сутність моніторингу земель.	Мета, завдання, функції та принципи здійснення моніторингу земель.	Виконання самостійної роботи.
2.	Державний контроль за використанням та охороною земель.	Державна політика управління у сфері раціонального використання та охорони земель. Загальнодержавна програма використання та охорони земель. Основні принципи здійснення державного контролю за використанням та охороною земель. Державне управління охорони довкілля;	Виконання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.
3.	Зміст і структура моніторингу земель.	Зміст моніторингу земель. Загальнодержавна програма використання та охорони земель. Ведення моніторингу земель. Управління моніторингу земель.	Виконання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.
4.	Ведення моніторингу земель на різних ієрархічних рівнях.	Види моніторингу земель. Рівні організації та ведення моніторингу земель. Напрями моніторингу земель за антропогенними навантаженнями.	Тестування за темою. Виконання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.
5.	Земельний фонд України як об'єкт моніторингу	Земельний фонд України. Багатоцільове використання земельних ресурсів. Земля, як головний засіб виробництва в сільському	Тестування за темою. Виконання

	земель.	господарстві.	практичних робіт. Виконання самостійної роботи.
6.	Критерії і нормативи моніторингу оцінки ерозійної небезпеки.	Оцінка екологічного стану земельних ресурсів. Нормативи для оцінки ерозійної небезпеки. Експертна оцінка стану земельних ресурсів.	Тестування за темою. Виконання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.
7.	Здійснення моніторингу кризових ситуацій, щодо ґрунтів з надмірним розвитком ерозії.	Стан розвитку ерозійних процесів. Заходи поліпшення екологічної ситуації. Визначення типу кризової ситуації.	Тестування за темою. Виконання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.
8.	Критерії і нормативи екологічного моніторингу земель, щодо їх пестицидного та радіаційного забруднення.	Екологічний моніторинг земель, забруднених пестицидами. Техногенне забруднення ґрунтів. Визначення кількості шкідливих речовин у навколишньому середовищі.	Тестування за темою. Виконання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.
9.	Формування програм моніторингу, перспективи його розвитку.	Актуальні завдання розвитку моніторингу ґрунтів в Україні. Особливості моніторингу за кордоном. Технічне забезпечення наземних методів система-тичного контролю. Дистанційні методи зонування. Дистан-ційний моніторинг.	Тестування за темою. Виконання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.
10.	Охорона та раціональне використання земель, як основна умова їх збереження.	Стан земельних ресурсів України та основні вимоги щодо їх охорони та раціонального використання. Завдання охорони земель та сучасні екологічні проблеми сучасного землекористування. Законодавство України у галузі охорони земель. Основні напрями охорони земель України.	Тестування за темою. Виконання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість

	балів
Лекція	-
Практичне заняття	50
Самостійна робота	-
Індивідуальне завдання	-
Екзамен (у 8 семестрі).	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		-
Практичні з-тя						10		10		10		10		10				50
Самостійна р-та																		
Індивідуальні завдання																		
Залік																	50	50
Всього за тиж-нь						10		10		10		10		10			50	100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Кабінет 106, 35 м ²	Мультимедійний проектор, 1 шт Мультимедійний екран, 1 шт
Література	
Добряк Д.С., Канаш О.П., Розумний І.А. Класифікація та екологічнобезпечне використання сільськогосподарських земель. Наукова монографія. К.: Ін-ут Землеустрою УААН, 2001. 309 с. Закон України "Про охорону земель" № 962-IV: Прийнятий 19 червня 2003 року // Офіц. Вісн.2003.№ 29.С. 1431. Земельний кодекс України. Л.: НВФ,, Українські технології ", 2001.80 с. Земельні ресурси України / За ред. В.В. Медведєва, Т.М. Лактіонової. К.: Аграрна наука, 1998.150 с. Клименко М.О., Прищепа А.М., Вознюк Н.М. Моніторинг довкілля. Навчальний посібник. Рівне: УДУВГП, 2004. 232 с. Ковальчук М.С. Моніторинг та охорона земель: курс лекцій. К. : Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. 76 с. Козловський Б.І. Меліоративний стан осушуваних земель західних областей України. Л.: Євросвіт, 2005. 420 с. Моніторинг довкілля. Навчально – методичний посібник / За ред.. С.Х Кубланова. К. Мінекобезпеки, 1998. 92 с. Моніторинг земель кризового стану. Львів: ЛДАУ, 1996.40 с. Охорона ґрунтів: Підручник / М.К. Шичула, О.Ф.Гнатенко, Л.Р. Петренко, М.В. Капшик. 2-ге вид., випр. К.: Т-во Знання", КОО, 2004. 398 с. Патика В.П., Тараріко О.Г. Агроєкологічний моніторинг та паспортизація	

- сільськогосподарських земель. К.: Фітосоціоцентр, 2002. 296 с.
12. Позняк С.П., Красеха Є.Н., Кіт М.Г. Картографування ґрунтового покриву. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. 500 с.
13. Родючість ґрунтів: Моніторинг і управління / За ред. В.В. Медведєва. К.: Урожай, 1992. 246 с.
14. Сохнич А.Я. Моніторинг земель з аномальними явищами. Львів: ЛДАУ, 1997.23 с.
15. Сохнич А.Я. Моніторинг земель. Львів: ЛДАУ, 1997.131 с.
16. Сохнич А.Я., Гнаткович Д.І. Система моніторингу земель. Львів: ЛДАУ, 1996.30 с.
17. Моніторинг земель в системі управління земельними ресурсами: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. / А.Я. Сохнич, А.М. Шворак, Л.В. Кисіль. Використання, оцінка та впорядкування земель: Пр. / ЛДСГІ. Л., 2005. С. 41-47.

7. Контактна інформація

Кафедра лісового і аграрного менеджменту	Факультет природничих наук вул. Галицька, 201 каб. 206, 107 тел. (0342) 59-61-66 (0342) 59-61-72 сайт: https://kag.pnu.edu.ua/ E-mail: klam@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Волощук Мирослав Дмитрович
Контактна інформація викладача	

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності, Положення про запобігання плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; отримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і

	джерела інформації.
Пропуски занять (відпрацювання)	Відвідування занять є обов'язковим. Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове. За умови відсутності студента на лабораторних заняттях, отримання негативної оцінки або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. У випадку порушень і зловживань (невідвідування занять більше 50% часу – недопущення до екзамену)
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Додаткові бали	Позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність.

Викладач _____ Мирослав Волощук